

Pan
Przemysław Wydra
Radny Sejmiku Województwa Śląskiego

Szanowny Panie Radny,

w odpowiedzi na interpelację INT.6.0003-360/21 (SW-OS.ZD-00093/21),
dziękuję za zainteresowanie współpracą Województwa Śląskiego,
z najbliższymi sąsiadami naszego regionu, tj. Krajem Morawsko-Śląskim
(cz. Moravskoslezský kraj, MSK), zwanym dalej MSK, w Republice
Czeskiej oraz Samorządowym Krajem Żylińskim (słow. Žilinský
samosprávny kraj, ŽSK), zwanym dalej ŽSK, w Republice Słowackiej.

Należy podkreślić, iż kontakty między Województwem Śląskim
a powyższymi regionami:

1. wynikają z formalnie zawartych umów o współpracy,
2. są realizowane w ramach Europejskiego Ugrupowania Współpracy
Terytorialnej TRITIA z ograniczoną odpowiedzialnością,
3. obejmują projekty realizowane w ramach funduszy europejskich,
w których beneficjentami są nie tylko regiony, ale również podmioty
na ich terenie.

Ad. 1 Województwo Śląskie już w momencie swego powstania uznało
współpracę z regionami: czeskim i słowackim za priorytetowe, i zawarło
z nimi jedne z pierwszych umów o współpracy. 21 listopada 2001 r.
podpisano *Porozumienie o współpracy pomiędzy Województwem
Śląskim (Rzeczpospolita Polska) i Krajem Morawsko-Śląskim (Republika
Czeska)*, a 14 listopada 2002 r. *Porozumienie o współpracy
Województwa Śląskiego (Rzeczpospolita Polska) i Samorządowego
Kraju Żylińskiego (Republika Słowacka)*. 9 czerwca br. podpisano nową
wersję umowy bilateralnej z regionem czeskim, pn. *Porozumienie
o współpracy i rozwoju przyjaznych stosunków pomiędzy Województwem
Śląskim (Rzeczpospolita Polska) i Krajem Morawsko-Śląskim (Republika*

Czeska). Decyzję podjęto z uwagi na ożywienie współpracy w ostatnim okresie, a także pojawienie się nowych dziedzin i wyzwań związanych z rozwojem i transformacją obu regionów oraz, co z tego wynika, konieczności uporządkowania współpracy o długoletniej tradycji.

W sierpniu 2020 r. Sejmik Województwa Śląskiego odnowił uchwałę przyjmującą *Priorytety współpracy zagranicznej województwa*, które stanowią podstawę dla inicjatyw zagranicznych podejmowanych przez województwo oraz współpracy realizowanej z regionami innych krajów, w których potwierdził, że współpraca z naszymi sąsiadującymi regionami stanowi bardzo ważny punkt kooperacji. W historii współpracy kontakty formalne przebiegają z różną intensywnością, jednakże należy zauważyć ich znaczne ożywienie w ostatniej kadencji, mimo okresu pandemii. Poniżej przedstawionej listy wydarzeń nie należy rozumieć jako wyliczenia enumeratywnego, a jedynie przykłady wpisujące się w katalog wspólnych działań. Z uwagi na to, iż MSK i ŽSK zawarły również ze sobą umowę bilateralną o współpracy, wiele projektów jest realizowanych w układzie trójstronnym. Wydarzenia zostały przedstawione chronologicznie od realizowanych w 2021 r., kończąc na 2017 r.

W ostatnim czasie przedstawiciele obydwóch regionów – zarówno ŽSK pod przewodnictwem Przewodniczącej ŽSK Eriki Jurinowej, jak i Wicehejtmana MSK Jakuba Unucki wzięli udział 6 października br. w ważnym wydarzeniu międzynarodowym, którego organizatorem było Województwo Śląskie – Europejskim Forum Przyszłości, aktywnie uczestnicząc w charakterze prelegentów w sesji *Różne formaty współpracy europejskiej*.

Podczas wydarzenia podpisano list intencyjny wspierający miasto Żylinę w ubieganiu się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2026. Sygnatariuszami listu byli Marszałek Jakub Chełstowski oraz Przewodnicząca Erika Jurinová. Miasto Żylinę ubiega się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury wraz z miastami partnerskimi Frydek-Mistek i Bielsko-Biała pod wspólną nazwą Beskidy Żylińskie 2026. Do projektu zostały włączone także Stowarzyszenia Euroregion Beskidy i EUWT Tritia. 11 czerwca odbyło się spotkanie delegacji ŽSK z Marszałkiem Jakubem Chełstowskim. Wsparcia Żylinie udzielił również region MSK. Wsparcie będzie dotyczyło głównie tworzenia wspólnego programu kulturalnego i turystycznego o wymiarze europejskim.

Podczas EFP przedstawiciele regionów dyskutowali również na temat opracowania strategii makroregionalnej dla obszaru Karpat. 15 lutego 2021 r. Sejmik Województwa Śląskiego przyjął uchwałę wyrażającą poparcie dla utworzenia takiej strategii. ŽSK zgłosił propozycję, aby kluczowymi obszarami w ramach strategii karpackiej uznać obszar ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz obszar inwestycji i innowacji.

W ostatnim czasie, 8-12 listopada Województwo Śląskie w ramach projektu *Promocja gospodarcza regionu oraz działania związane z tworzeniem przyjaznych warunków do inwestowania i eksportowania*, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, wzięło udział w Międzynarodowych Targach Maszynowych w Brnie. Zaprezentowane zostały firmy:

- OBERON 3D Sp. z o.o. Sp.K.,
- P.H.U. IZI PROJEKT Izabella Janus Sp. J.,
- POZYTON Sp. z o.o.,
- QxControl Sp. z o.o.,

- Ekoinwentyka Sp. z o.o.,
- P.H.U. Martech-Plus Marcin Mistrz Sp.J.,
- SoniqSoft JRMM Sp. z o.o. Sp.K.,
- BMF Bogusław Foszmanowicz.

Stoisko regionalne województwa odwiedzili m.in. Premier Republiki Czeskiej Andrej Babiš oraz Chargé d'affaires Ambasady RP w Czechach, Antoni Wręga. Odbyły się spotkania z PAIH w Czechach oraz Czeską Izbą Handlową nt. możliwości współpracy na rynku polsko-czeskim. Targi zgromadziły ponad 1.600 wystawców z 30 krajów (51,3% z zagranicy). Głównym tematem wydarzenia był Przemysł 4.0 oraz cyfryzacja produkcji, jako jeden z głównych kierunków procesu innowacyjnego, a także gospodarka o obiegu zamkniętym będąca priorytetowym obszarem zrównoważonego rozwoju.

W br. we współpracy z MSK doszło 9 czerwca w Katowicach do podpisania wyżej wspomnianego *Porozumienia o współpracy* podczas wizyty Hejtmana Ivo Vondraka, który został zaproszony przez Marszałka Województwa Jakuba Chełstowskiego wraz z przedstawicielami instytucji regionalnych z obszaru biznesu, innowacji i turystyki.

W sierpniu odbyło się spotkanie przedstawicieli trzech regionów podczas cyklicznie organizowanego przez JE Biskupa Żylińskiego, Tomasa Galisa wydarzenia na Trójstyku. W tegorocznym spotkaniu wziął udział Przewodniczący Sejmiku Jan Kawulok. Spotkania na Trójstyku są okazją do wymiany poglądów i doświadczeń. Od 2019 r. władze województwa biorą w nich udział regularnie.

W 2020 r. mimo pandemii doszło do wielu spotkań, ponadto bieżące kontakty są utrzymywane w formie on-line. 3-4 września odbyło się Forum Gubernatorów Krajów Grupy Wyszehradzkiej V4 w Kraju Środkowoczeskim w Pradze, w którym udział wzięli Marszałek Jakub Chełstowski oraz Przewodniczący Jan Kawulok. Spotkanie poświęcono tematyce zacieśniania współpracy na poziomie regionalnym w obszarach cyberbezpieczeństwa, rozwoju wspólnej oferty turystycznej, wspierania wydarzeń kulturalnych. Omówiono również sytuację pandemii i jej wpływu na kontakty międzyregionalne oraz możliwą współpracę w zakresie przeciwdziałania skutkom pandemii.

Ponadto 29 lipca odbyło się spotkanie na Trójstyku na temat współpracy trójstronnej regionów partnerskich pogranicza, w którym ze strony Województwa Śląskiego wziął udział odpowiedzialny za resort współpracy międzynarodowej Wicemarszałek Wojciech Kałuża.

Z uwagi na pandemię w czerwcu 2020 r. odbyła się seria wideokonferencji Marszałka Jakuba Chełstowskiego z Hejtmanem Kraju Morawsko-Śląskiego Ivo Vondrakiem, które dotyczyły utrudnień w zakresie przepływu ludzi i towarów przez granicę w związku z pandemią i dotyczyły w szczególności poszukiwania rozwiązań związanych z umożliwieniem przekraczania granic przez mieszkańców Województwa Śląskiego.

W 2019 r. doszło do kilku ważnych spotkań na szczeblu władz regionów Województwa Śląskiego, KMS i ŽSK. 12 kwietnia delegacja ŽSK pod przewodnictwem Przewodniczącej Eriki Jurinovej, złożyła wizytę, w której wzięli udział również Milan Laurenčík, Wiceprzewodniczący oraz Tomas Kašaj, Konsul generalny Republiki Słowackiej. Było to pierwsze spotkanie władz regionów nowej kadencji, podczas którego omówiono perspektywy współpracy, ze strony Województwa Śląskiego delegację przyjęli

Marszałek Jakub Chelstowski oraz resortowy Wicemarszałek Wojciech Kałuża. W tym samym roku, w maju udział w Europejskim Kongresie Gospodarczym wziął również Wiceprzewodniczący ŻSK Peter Dobes.

Natomiast KMS reprezentowany był na 65. Orlen Memoriale Janusza Kusocińskiego 16 czerwca 2019 r. przez Wicehejtmmana Stanisława Folwarcznego.

W roku 2018 w ŻSK miała miejsce wizyta w Żylinie delegacji Województwa Śląskiego pod przew. Małgorzaty Ochęduszek-Ludwik – Członka Zarządu, spotkanie z Przewodniczącą ŻSK Eriką Jurinová, rozmowy nt. współpracy bilateralnej.

W czerwcu 2017 r. odbyła się wizyta Wicehejtmmana MSK Stanisława Folwarcznego w związku ze Świętem Szlaku Zabytków Techniki Industriadą, której głównym celem była wymiana doświadczeń ekspertów w zakresie projektów turystycznych – Szlaku Zabytków Techniki Województwa śląskiego i Technotrasy w MSK, INDUSTRIADA i Fajne Leto.

Współpracę międzynarodową w zakresie tworzenia podstawy do jej rozwoju koordynuje w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego Departament Gospodarki i Współpracy Międzynarodowej.

Ad. 2 Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA z ograniczoną odpowiedzialnością (EUWT TRITIA) zostało zarejestrowane 25 lutego 2013 r. w celu usprawnienia i promowania współpracy transgranicznej, ponadnarodowej i międzyregionalnej między jej członkami – Województwem Śląskim, Krajem Morawsko-Śląskim, Samorządowym Krajem Żylińskim, głównie dla wzmocnienia spójności ekonomicznej i społecznej, w szczególności poprzez realizację projektów i programów współpracy terytorialnej o następujących celach:

1. ułatwienie codziennego życia mieszkańców polsko-czesko-słowackiego pogranicza,
2. zapewnienie transgranicznej spójności na poziomie całego obszaru,
3. realizację projektów strategicznych w celu wspólnego rozwoju obszaru członków.

EUWT z siedzibą w Cieszynie działa jako samodzielny podmiot na podstawie ustawy. Realizuje projekty z funduszy europejskich, zarówno regionalnych jak i centralnych oraz funduszy z Funduszu Wyszehradzkiego. W załączeniu przekazuję sprawozdania roczne z działalności stowarzyszenia (załączniki nr 1 do 5).

Ad. 3 Województwo Śląskie realizuje wiele projektów w ramach programów transgranicznych (EWT), które nie wynikają bezpośrednio z umów bilateralnych, ale są wynikiem długoletnich kontaktów podmiotów naszych regionów. Województwo Śląskie uczestniczy w dwóch programach transgranicznych finansowanych ze środków UE:

1. Interreg V-A Republika Czeska – Polska (Interreg V-A RCz – PL), obejmuje swym zasięgiem m.in. część Województwa Śląskiego. Program skupia się na 4 celach tematycznych określonych w Osiach Priorytetowych i wspiera działania z zakresu zarządzania ryzykiem, rozwoju potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz zatrudnienia, edukacji i kwalifikacji oraz współpracy instytucji i społeczności.

Budżet Programu to ok. 226 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Obszar wsparcia Programu to po stronie polskiej:

- podregiony: bielski i rybnicki (woj. śląskie)

- powiat pszczyński (podregion tyski),
- jeleniogórski i wałbrzyski (woj. dolnośląskie),
- powiat strzeliński (podregion wrocławski),
- opolski i nyski (woj. opolskie),

po stronie czeskiej natomiast kraje:

- Liberecki,
- Hradecki,
- Pardubicki,
- Ołomuniecki,
- Morawsko-Śląski.

Funkcję Wspólnego Sekretariatu (WS) dla Interreg V-A Republika Czeska – Polska pełni Centrum Rozwoju Regionalnego z siedzibą w Ołomuńcu. WS w wykonywaniu powierzonych zadań wspierany jest przez m.in. Regionalne Punkty Kontaktowe w urzędach marszałkowskich województw: śląskiego, opolskiego i dolnośląskiego.

2. Interreg V-A Polska – Słowacja 2014-2020 (Interreg PL – SK) wspiera działania z zakresu ochrony i rozwoju dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, rozwoju transportu transgranicznego oraz edukacji. Budżet programu to ponad 178 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Instytucją Zarządzającą jest Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (PL)

Wspólny Sekretariat Techniczny (WST) z siedzibą w Krakowie w wykonywaniu powierzonych mu zadań wspierany jest przez Regionalne Punkty Kontaktowe w urzędach marszałkowskich województw: śląskiego, małopolskiego i podkarpackiego – po stronie polskiej oraz w Wyższych Jednostkach Terytorialnych Preszów i Żylina po stronie słowackiej.

W ramach ww. Programów obowiązki województwa to:

- prowadzenie Regionalnych Punktów Kontaktowych dla czesko-polskiego oraz polsko-słowackiego programu współpracy transgranicznej, do zadań których należy m.in. wsparcie wnioskodawców, konsultacje wniosków projektowych, organizacja szkoleń oraz promocja programów,
- wsparcie prac Wspólnego Sekretariatu programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska w Ołomuńcu w Republice Czeskiej poprzez oddelegowanie do pracy w Ołomuńcu pracownika Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
- udział w pracach Komitetów Monitorujących programów współpracy transgranicznej, do zadań których należy m.in.: zatwierdzanie projektów do dofinansowania, dokumentów programowych, monitorowanie prawidłowości realizacji programu,
- udział w pracach polsko-czeskich Euroregionalnych Komitetów Sterujących oraz polsko-słowackiego Komitetu ds. Mikroprojektów, do zadań których należy m.in. zatwierdzanie do dofinansowania mikroprojektów,
- udział w pracach międzynarodowych grup roboczych ds. przygotowania programów współpracy transgranicznej 2021-2027.

Należy jednak podkreślić, że ww. obowiązki województwa nie wynikają z podpisanych umów o współpracy międzyregionalnej, tylko dotyczą Programów finansowanych w ramach Celu Polityki Spójności UE, które stanowią element Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT) na lata 2014-2020.

Jednostką odpowiedzialną w Urzędzie Marszałkowskim jest Departament Rozwoju Regionalnego.

W fazie realizacji i planowania przez Województwo Śląskie są również projekty w ramach Programu LIFE Unii Europejskiej:

1. IP LIFE *Śląskie. Przywracamy błękit. Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla Województwa Śląskiego*, w którym Województwo Śląskie będzie pełniło rolę beneficjenta koordynującego. Projekt ma rozpocząć się w okresie 1.01.2022 roku i będzie realizowany do 31.12.2027 roku (6 lat). Celem głównym projektu jest wdrożenie Programu Ochrony Powietrza dla Województwa Śląskiego.

Jednym ze współbeneficjentów tego projektu jest Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA, którego częścią są MSK i ŽSK. TRITIA jest jednym z 90 partnerów projektu.

Współpraca z EUWT TRITIA w ramach projektu będzie odnosić się do wymiany doświadczeń transportowych i środowiskowych oraz wypracowania wspólnych dokumentów pozwalających wdrożyć efekty projektu w strefie transgranicznej zwłaszcza w zakresie modernizacji budynków użyteczności publicznej w kierunku zrównoważonego budownictwa.

2. IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicych [LIFE IP COALA]/ IP LIFE for Coal Mining Landscape Adaptation” [LIFE IP COALA], w którym Województwo Śląskie będzie pełniło rolę jednego ze współbeneficjentów projektu.

Beneficjent koordynujący to MSK, Republika Czeska. Współbeneficjenci: 12 regionów z Czech, w tym dwóch partnerów z Polski tj. Główny Instytut Górnictwa oraz Województwo Śląskie.

Województwo Śląskie zostało zaproszone przez MSK do projektu zintegrowanego pn. *IP LIFE for Coal Mining Landscape Adaptation* (LIFE IP COALA)/ „IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnicych” [LIFE IP COALA] w ramach Podprogramu działań na rzecz klimatu Programu LIFE.

Głównym, długoterminowym celem wspomnianego projektu jako całości jest zwiększenie odporności obszaru regionu MSK na skutki zmian klimatycznych oraz w dłuższej perspektywie dążenie do utrzymania i poprawy jakości środowiska oraz życia jego mieszkańców.

W ramach projektu po stronie czeskiej przewiduje się m.in.:

- opracowane metodologii i podstaw adaptacji miast i krajobrazu w MSK,
- pilotażowe przygotowanie i wdrożenie dokumentów strategicznych i koncepcyjnych,
- utworzenie centrów doradczych i szkolenia zespołu ekspertów,
- działania związane z podnoszeniem świadomości i edukacją,
- realizację projektów pilotażowych.

Celem uczestnictwa Województwa Śląskiego w projekcie jest współpraca, wymiana doświadczeń i wykorzystanie dobrych praktyk MSK w zakresie adaptacji do zmian klimatu terenów pogórnicych, a także opracowanie ze środków projektu *Regionalnego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego*. Dokument ten będzie stanowił odpowiedź na potrzebę przygotowania regionu na coraz bardziej widoczne i odczuwalne skutki zmian klimatu. Dodatkowo, w ramach projektu planuje się m.in. badanie opinii publicznej – mieszkańców Województwa Śląskiego na temat skutków zmian klimatu i potrzeb adaptacyjnych, a także organizację dwóch edycji Szczytu Klimatycznego „CLIMAT-CON”.

Mam nadzieję, że powyższe opracowanie chociaż częściowo pozwoli odnieść wrażenie, jak intensywne są kontakty Województwa Śląskiego z regionami partnerskimi Czech i Słowacji – MSK oraz ŽSK.

Z poważaniem

Załączniki:

1. Sprawozdanie roczne EUWT TRITIA za rok 2017
2. Sprawozdanie roczne EUWT TRITIA za rok 2018
3. Sprawozdanie roczne EUWT TRITIA za rok 2019
4. Sprawozdanie roczne EUWT TRITIA za rok 2020
5. Przegląd działań EUWT TRITIA za rok 2021